

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

23. Gagus Indium reperit & intepescit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

vindictam & iras Xachæ & Amida defertoribus ipsorum comminantes, nisi ad ritus patrios remearent, quibus popellum dum territant, obuios fortè Christianos in fana sua vi raptabant, vt illos ad Baptismi desertionem adigerent, sed tantùm abfuit vt vel vnum aliquem expugnarent, vt è contrario iunctis armis in defensionem occurrerent Bonziis insolenter de more in Christiana bacchantibus, eosque in cœnobio sua retruderent. ne tamen scelestos in seditionem præcipitaret desperatio, cierentque vicinos in arma populos, suasit Villelæ Xamaxicondonus, parumper Imori cederet, transiretque in arcem aliam, & rogaret à se Mioxindonum tunc in ea degentem, ne grauaretur per orium aures dare, Christianorum mysteria explananti: capto illo eorum æquitate, & sanctorum, nec Imorenses Bonzios nec mortalium quempiam aliquid aufurum, vt quem præfectura Meacensis militiæ cunctis faceret metuendum, nec aliter quàm præuisum fuerat euenit. Profecto Villelæ Deus primo congressu, Mioxindonum tunc certè docilem præbuit (nam dirè postea vexasse Christianos videbimus) tunc adèd omnia Christiani cultus effata laudauit, vt in eius tutelam ardentè insurgeret, cuius suæ mentis cum auctoritatem Imori iussisset promulgari; leuius Bonziis visum est ferre imperata patienter, quàm arte, & fraudibus frustra iis eludendis insudare.

Hic metu soluta Christi fides, exinde liberè progredi, & vicinis Meacopagis se palam ostendere, grandi eorum bono, & Ecclesiæ incremento, ex iis quinque, religiosa suorum contributione, singuli singulas sibi ædes sacras exædificarunt, cœperuntque in multo ampliora spes mittere. Collatis enim Cicondonus, & Ximaxicondonus curis & operis, ingenti volumine complectebantur placita legis Christianæ, cum mendaciis composita sectarum à Xaca & Amida deductarum, & à veteribus aliarum auctoribus, eam ob rem Villela cogitatione regnorum Bandi nunc abstulit, quibus meditabatur antehac Euangelium importare, hoc est parti illi Iaponum imperij mediæ, quæ à Meaco progrediens in Iezui angustias desinit.

23.
Gagus Iondiam reuertit & in tepefcit.

Sed nunc demùm Scimi Prouinciæ inferiores nos reuocant ad scribenda quæ Cosmus Turrianus eiusque socij pro Dei gloria in iis gessere. Prius tamen inde excludere cogimur Baltasarem Gagum cuius præclara facta nonnullo etiam diuini miraculi testimonio illustrata hoc libro fideliter dedimus. Sed diuersam nunc de se materiam ingerit, fuit enim ex iis qui missa ad aratrum manu, subsistunt in medio sulco, & respectantes vel gestis saturi, vel deterriti gerendis aratrum omittunt. Delectu Xauerij ante annos octo in Iaponiam venerat, quibus totis excoluerat ferax solum, eo meritorum, & animorum fructu, qui plus homini diuina sapiienti afferre voluptatis quàm inferre tædij debuissent: at is velut onere pressus intolerabili, facultatem Indiæ repetendæ quam postulauerat à P. Turriano tandem obtinuit, prætexens itineri rumorem officij necessarij ad Patres Indiæ de Iaponia docendos, & procuranda Iaponibus operatorum subsidia, quasi Manuel Mendoza sua nauis, quam ipse ad reditum

tum conscendit, non posset aut mille litterarum fasciculos capere, quæ multò certius & explicatius Iaponica illa quæ narratum ibat, enarrarent; aut nunciū maliquem portare, esto si res urgebat, ut alias, laicum adiutorem & destituendæ essent eæ regiones Sacerdote, linguæ illarum egregiè perito, nam solus Iaponiæ partem illam mediam curaturus remanebat P. Turrianus, vnus quidem par multis, sed fractus laboribus, nec iam corporis vires, virtuti animi ex æquo valens suggerere, vulgato Gagi consilio, adfuerit tum procul, tum ex propinquo innumeri ut discessum eius quem amabant ut patrem prosequerentur lachrymis, & felici reditus adpreccatione, cuius vnus fiducia, profectioem hanc ferebant mitius. Octobris 27. ex Rungo vela fecit anno 1560. dierum duodecim prospera nauigatione Malacam subituro tempestatem immisit Deus, qualem maria illa non viderant, eamque adedò pertinacem, ut dies quindecim perpetuò in præsens exitium, misera nauis sorbenda penderet, tres temones confracti; decumani veli & dilonis, pede tenus succisæ arbores; amissæ antennæ, dilacerata vela; dissipati rudentes; facta, & mercium, & omnium iactura, nisi quantum saburræ opus erat ad librandam nauim, quæ tamen nihilo lentius hinc vento, hinc sæuo fluctuum ad latera incussu subuertenda in horas, & momenta procidebat. Erant nauæ omnes idolorum cultores, & à simulachris agenda omnia & vitanda, diu noctuque fortibus exquirebant, quo in discrimine tam diuturno & formidabili, sit sanè P. Gagi virtutis eius laus, quam societatis operatio dignam exhibuit. Christianis enim vectoribus vlroneas pœnas, largitatem in pauperes, confessionem sacram, persuasit, & propositum ardens vitæ melioris, claudendas fera curauit pellices, partem funesti ponderis quo trahebatur infelix nauigium non modo in ima Oceani, sed etiam tartari: parante Præfecto, & nauarchis, scaphæ quæ fors ferret vitam committere, nudamque iam armamentis nauim, destituere irrita nauigatione, nunquam inflecti animum passus est ad vectores ducentos, instantis naufragij metu continuo naufragos, destituendos sua consolatione, memor ut scribit, illorum è nostris, de quibus actum libro præcedenti, qui fame perire cum naufragis deserta in insula maluere quàm relictis iis vitæ consulere; sed respexit tandem afflictos Deus, die quinto & decimo, concitati maris æstuario potius quam arte, Hainam rapiuntur, affinem Sinenfibus insulam è regione Tunchino oppositam, inde ventis Meaci expectatis quibus Malacam nauigatur, Malaca denique sub Pascha Goæ in portum subiere, anno 1562. toto postquam è tractu Bungenfi soluerant sesquianno. Verum enimuero tam fuit deinceps alienus à repetenda Iaponia Gagus, ut summo potius Europæ desiderio teneretur, eiusque sapius epistolis annuis ab Generali Præposito, reuisendæ, fieri sibi copiam postularet, petitionis causas proferebat valetudinem corporis, & animi salutem, nec satis mirari homines poterant aliis ut sancti fierent Indias enixè poscentibus Gagum ad hoc solum ut saluus fieret Europam reposcere. Sategit interim nonnulla in conuersionem

Salfetanorum Ethnicorutu; Pondam feruus ab Saracenis ductus liberatus est à Prorege; mortē casu euasit, fallente ignem puluere catapultæ quā in pectus illius Ethnicus laxarat; sed in pristinum feruorem ad eō nunquam se retulit, vt intepefceret potius in dies, & ob laborem in Iaponia octennio exantlatum toleraretur indulgenter magis, quam libenter, futurum alioqui (quod Gonzalus Aluares, nostrorum per Indiam inspector, Franciscum Borgiam Generalem per literas monuit) nisi eius laboris obstaret ratio, vt eum dimitti expediret, & societatem illo pondere leuari, quod tamen minimē tentatum, sed vitam clausit in societate, quanquam infra illum virtutis, & meriti gradum, qui magnis eius principiis debebatur, & hæc de illo satis; tum quia vt S. Hieronymus, nauos aliquot leues coactus attingere Paulæ Romanæ matronæ sanctissimæ, *historiam scribo non panegyricum*; tum quod possunt hæc prodesse quamplurimis dum attendunt quod demum exeat, qui multus in aliis iuuandis seipsum negligit; mercenarij instinctu, cuius vitam Ambrosius idcirco miseram appellat, quod *aliis laborans sibi indigeat*.

24.
Feruor
Christ. Bun-
gensium.

Resumamus, age sis, lectu gratiora, imprimis de Bungenfi Regno vbi quàm reliqua vsquam Iaponia, virtute, & multitudine Christiana res florebat lætius. Ægrotos centum in Nosocomio curabat fidelium caritas, ad quam accedebant sanationum prodigia superiora naturæ viribus; & mutationes Ethnicorum crebræ, quibus redonata valetudo, Christianorum Deum persuadebat esse potentissimum & benignissimum. Solenne fuit Christianis ad statas preces in die sæpius conuenire, maximè vero summo mane ad sacrificium diuinum, nec aut alta niue, aut imbribus, aut illo quo rigent eæ insulæ asperrimò frigore arceri poterant ab iis officiis pietatis; aderant ante crepusculum ad fores Ecclesiæ, & antelucana diu illic in aura durabant, dum cælo albente panderentur, nec deerant etiam viri graues, qui se ministeriis illius humilibus in perpetuum addicerent, magnoque id sibi honori verterent: ibidem quot noctibus frequentabantur à multis flagella spontanea; feria sexta ab omnibus, domi verò priuatim ab iis qui non possent in templum venire; nec vllum facile reperis, qui secum tacitus non ferret catenulam, aut simile aliud domandi corporis instrumentum, cuius duritiem ad eō non obtundebat frequentia vt opus esset remediis ad sistendum cruorem, & plagas obduccudas. Funarium venerat Firandensis quidam, vt cum Turriano maiorem hebdomadam transigeret sanctius, inde Firandum ad amicos scribens, quantum, inquit, Fratres carissimi (sic appellant inuicem omnes Christiani) quantum optassem vos adesse cum sacrum patienti Christo diem coluimus, nullius certò tam profligata conscientia sit, quin eo spectaculo frangi debuerit, diem illum solidum & noctem solidam occupauere fletus perpetui, & tam crudæ flagellationes vt à sepulchro ad crucem, inde ad nosocomium, ruberent vici procedentium sanguine. Ita de iis vir pius, afflictiones priuatim & publicè quibus ad primam Eucharistiæ sumptionem comparabant sese, affectus intimi quos in ipso ad eam accessu alta vocç